

„Zvivši se verigam, ki kovale
Doli sužnja prej nemile so,
Svóboden tu gleda ideale,
Ko iz rok božanstvenih tekó.“

„V jutra večnega presvitljej zôri
Samopašnosti topí se led
Ino zemlje tam pregnanec bori
Kot dostojin gost je tu sprejet.“

„Več do njega se ne zdrzne laža,
Osramoten tu zavid molči,
Koder veličastva svitla straža
Glorijo prijazno ž njim deli.“

„Slava v višnjih Njemu, harmonije!
Kori angeljev, slavite o Njem,
Ki očetovski v nižave lije
Blagoslov i spravo vsem ljudém.“

Solnce vzhaja, Napoleon pije
Sladkozamaknjen te harmonije;
Zmirom dalje ti glasi doné,
Dokler počasi se ne zgubé.

* *

Zdaj zbudi ga birič Helenski,
Rusobraden Angličan, osornež:
„Prosim, Vaše Veličanstvo je
Četrtnko preveč počivalo!“

Mnogovrstne novice.

* *Nikoli več tatov!* — Gosp. Kajetan Mora je iznajdel nekaj, s čemur se lahko tatje od naših stanovališč odganjajo. Če hoče kdo poskusiti, podajamo mu to-le iznajdnikovo pismo: „Preblagorodni gospod! Po dolzih poskušnjah sem si umislil neko pripravo, koja če se dene k kaki hiši ali javni denarnici, obvaruje jo tatvine; kajti kakor hitro tatje kaka vrata ali kako okno odprejo ali kak zid prebijejo in v poslopje vde-rejo, sproži se močno zvonilo in se vname zdaj na zidu proti ulici rdeč ogenj, tako, da se brž poskušnja tatvine ne le domačim ljudém, temveč tudi sosedom in memogredočim oznani. Več ljudi in prijateljev mojih je videlo poskušnje z novo mojo pripravo pri nalašč za to narejeni hiši; vsi so iznajdbo hvalili in me spodbu-jali, naj jo razglasim, kar lahko dokažem s podpisani-mi pričami.“

Kdor želi o tem kaj več izvedeti, naj se oglasi pri gosp. Petroniju Mori, tiskarju pri Seitzu v Gorici. — Tako naznanja „Gosp. List“. Mi ne dvomimo, da gosp. Mora je iznajdel tako napravo, koja vse to naredi, kar je tu popisano, — al da ne bo „nikoli več tatov“, to je — vsaj preveč rečeno.

* *Letošnja letina* se je po svetu vse drugače zasus-kala, kakor se je mislilo izprva. Dobra bode. Na Francoskem se je pšenice več pridelalo kakor je prva spomlad obetala; vsaj pičila srednja letina bode. Tudi iz Angleškega in Nemčije so bolji glasi, ker obilni dež poslednjih tednov je veliko popravil; le v zahodnjih nemških deželah je prav slabo. Iz Oger-skega, Galicije, Pemskega, Šleskega, Mo-ravskega, zgornje in dolnje Avstrije se slišijo prav vesele novice. V Banatu pa je letina, kar se tiče obilnosti in dobrote žita, tako posebno dobra, da prekosi še letino od 1867. leta; prav veliko žita bode Banat prodal po svetu. Tudi iz družih krajev Ogerskega in Galicije se ga bode lahko precej drugam prodalo; druge dežele našega cesarstva pa ga večidel bodo imele za svoje potrebe. Po nemških trgih je poslednji teden že cena padla, tako tudi na Francoskem.

Dopisi.

Iz Srbije 1. julija. — Pri nas pričakujemo letos jako dobre letine; vreme je tako ugodno, da ugodnej-šega si misliti ne moremo. — Srbski narod se v orožji dobro uri, meseca junija bil je prvi razred v šotoru. Sploh je že vsa vojska z iglenicami oborožena. Kedaj se bodo začele ozke granice kneževine naše razširjati, to se ne vé; al vsak želi, da bi bilo to skoro i vsak misli, da dolgo do tega ne bode. — Obhodil sem že skoro vso kneževino. Letos sem bil poslan tudi na Turško. Ondi je namreč pozimi živina zeló crkala; moj posel je bil, da vidim, kako in kaj. Pa crkala je uboga živina samo od strašne zime i od lakote. I kako ne bi? Hlevov nimajo, nikdo ne vé, kaj je hlev. Zima je bila grozno huda, za klajo živini je pa Turku malo mar; uboga žival si mora sama živeža iskati. Ko je solnce zemljo ogrelo, da je ozelenéla, bilo je bolezní brzo konec. — Kako žalostno je po Turški, tega Vam popisati ne morem, pa bi mi tudi skoro ne verjeli. Ljudstvo, kakor jagnje mirno i dobro, je še zdaj v pravem peklu, muči se i životari v večnem strahu za svoje življenje i svoje malo premoženje, — jedno i drugo more mu vsak Turčin i poturčenjak vzeti brez mnoge odgovornosti, i skoraj vselej brez kazni! — I kake so po Turškem sela i mesta! Hiše nikjer nisem videl, tudi bajte ne, nego samo neke kolibe ali prav za prav luknje iz plota i blata brez okna, brez peči, brez vsega, da narod po Turškem živi v samih ko-sarnah. Tudi jaz sem v njih na goli zemlji prenočeval i jedel sem samo pečeni krompir. I kako je bil sladak! Bil sem v Novem mestu (Novi pasar), ki je samo dve uri od srbske granice; od Novega mesta sem pa šel še 10 ur naprej do Kosovega polja, ki je polno lačnih Čerkezov. Novo mesto ima vrlo lep položaj; krog njega teče reka Raška; najmanje je še enkrat tako veliko ko bela Ljubljana. Hiše so pa vse iz plota i blata, ako pletene i z blatom ometane stene smem „hiše“ imenovati. V Novem mestu je še kakih 200 kristijan-skih družin, ki imajo še eno staro cerkev pred me-stom, drugo veliko pa zdaj zidajo. Se vé, da kristijan-ske cerkve po Turški so brez zvonikov i brez zvonov, kajti Turčin kakor pes ne more glasú zvona slišati. Kristijani so me povsod vrlo ljubeznjivo sprejemali i mi stregli, da me je v srce veselilo; se vé, da postreči nimajo s čem drugim kakor s krompirjem i fižolom, a jaz sem bil s krompirjem i njihovo dobrovoljnostjo za-dovoljen. — V Novem mestu je, izvan 200 družin, vse drugo poturčeno, poturčenjaki pa škripljejo na vse, kar le je srbskega. Po nesreči sem bil jaz v vojniški srbski uniformi, al brzo mi svetuje moj gazda, ki me je v svoji bajti imel — imé mu je Milan Sarič — da naj ne hodim v tej opravi po mestu, ker se mi utegne ve-lika nesreča, tudi smrt pripetiti od zagrizenih potur-čenjakov. Dr. Zarnik je enkrat v „Novicah“ nem-škutarijo besnilo ali steklino imenoval, ki se ne dá lečiti (ozdraviti), al nemškutarija je še vrlo blaga bo-lezen memo poturčenčarije i ne more se primerjati čisto nič s strašno poturčenčarijo! Dobil sem tedaj človeka, da me je pred sultanovega namestnika spremil, ki se „kajmakam“ zove. Ta me je vrlo prijazno sprejel i me počastil s črno kavo i duhanom. Po Turčiji pa me je spremljal en Bulju-Baša, se ve, da Srbin, a poturče-njak. Bil je z menoj tudi en srbsk pisar; i tako smo bili i potovali skupaj trije brača, jedne krvi, jednega jezika, jedne majke sinovi, a strašno različni po veri! Zastonj je vse poturčenjaku govoriti, da je Srb; kaj tacega mu še spominjati ne smeš. — Iz Novega mesta do Črne gore je prav blizo; črnogorske planine se iz No-vega mesta vidiyo jako dobro. — Lani sem bil v Užici

i sem potoval po granici Bosne ob reki Drini; mnogo zanimivega sem videl. Za „Novice“ imam dosti nabravnega, a zdaj nimam časa pisati. Srčen pozdrav vsem prijateljem mojim po Slovenskem. Dr. K.

Iz Gorice 12. julija. (*Volitve za deželni zbor.*) Izvoljeni so (Gorica): dr. Lavrič, Faganel, (Tomin): Winkler, Gorjup, (Sezana): Abram, Črne, (v Furlaniji) Candussi in Dottori. — Dr. Lavrič je dobil 72 glasov, Faganel 66 — (baron Pino je dosegel 46, prof. Marušič 42 glasov).

Iz Trsta. (*Rojanska čitalnica*) napravi v nedeljo 17. julija obletnico s slovesno „besedo“. Predstavljal se bode gledališna igra „Mlinar in njegova hči“, po njej bode tombola z godbo. Ker pa ima čitalnica mnogo stroškov, je odbor sklenil, da plačajo udje 20 soldov vstopnine, neudje pa po 30 soldov. Nadjamo se, da ta tretja obletnica bode krasna v velikih in lepih prostorih in na ličnem odru, kakoršnega nima nobena čitalnica, in da nas počasti, ako ne več, vsaj deputacija Sokola ljubljanskega ter tako obljubo reši, ki smo jo na cerkniškem taboru dobili. Vzlasti gospodičine tržaške Sokola radostno pričakujejo.

Iz Istre. (*Volitve za deželni zbor.*) Žalostna je bila včerajšnja volitev v Kopru. Propadla je narodna stranka. Ravnik je dobil 28 in Jan 25 glasov. Izvoljena sta bila od lahonske stranke Clarici (Klarič) s 45, in Ivan Grubissa, dekan v Krkavcih, s 42 glasovi. Tri županije, to je, Dolina, Boršt in Rozar s 30 volilci so se krepko obnašale. Lovili so naše Slovence pred mestnimi vrati, in kam so jih gonili? V koparsko „podestario“; kjer so mnogo govorili proti narodnim kandidatom, jih slepili in tudi preslepili. Dr. Belli je pri tej priložnosti slovenski (!) govoril, da bi le svoj namen dosegel. Sosebno nepošteno je ravnal dekan Grubiša. Prof. Ravnik (izvrstni naš poslanec v bivšem deželnem zboru) mu je pisal, naj pride pred volitvijo k narodnjakom, da se bratovsko med sabo pogovorijo in glasove tako združijo, da narodna stranka propasti ne bi mogla. Al njega ni bilo blizo; šel je v nasprotni tabor! Najhuji lahoni so ga priporočali na desno in levo, in on sam je govoril proti narodnim kandidatom, kakor se rojenemu Slovanu sosebno pa duhovnu ne spodobi. Tužna Istra! tudi ti imaš svoje „Kljune“, ki te pikajo v bolno srce! — Propadli smo, al nepoštenja nam nikdo oponašati ne more. Nasprotna stranka je premagala s sredstvi nepoštenimi, katerih se mi Slovenci nikdar poslužiti nečemo. — Po volitvi so sklenili narodni možje, da se v Istri napravi tabor. Ker nimamo zastopnikov v deželnem zboru, tedaj se moramo braniti sami. Z navdušenjem je bil predlog sprejet in v 3 minutah bilo jeloženo 53 gold. za priprave. — Slovenci, videli se bomo 7. avgusta na prvem taboru v žalostni Istri!

Iz Kastve 10. julija. (*Volitve.*) Danes okoli pol dveh popoldne zagrmeli so možnarji, ki so naznanjali sijajno zmago narodnjakov proti lahonstvu in birokraciji pri volitvi poslancev na Voloskem za Porečki zbor. Izvoljena sta dva Slovenca, poštena boritelja za vero, dom, cesarja. Skoraj enoglasno je bil izbran naš mnogospoštovani glavar g. Anton Rubeša. Dobil je tudi večino glasov naš po časopisih priporočani posestnik g. France Marot. Agitacija renegata Ondračeka za pl. Clessius-a v Čičeriji pa ni onega zaželenega cilja dosegla, kterege so se nadjali nekateri činovniki. Navdušeno so za c. kr. okrajnega glavarja pl. Clessius-a zaslepljeni Jelšanci glasovali; al ni jim zameriti —?! — vsaj se po lepih izgledih in priporočilih trgovca, oštirja in ob enem tudi učitelja Pirca, kakor tudi hvale vrednega redovništva ješelskega ravnajo. Gospôda! Ali Vas ne veže sveta dolžnost, podučevati ne-

vedne in skrbeti za boljše stanje svojega naroda? To je zdaj Vaša edina glorijska, da ste se prikupili pl. Clessius-u! Slavno so se pa naši Kastavci pri volitvi obnesli. Oni se niso bali zamere Clessiusove, akoravno jim zmirom žandarje ponuja; glasovali so, kakor postava veleva, brez strahu po svoji vesti in svojem prepričanju. — Pokazali so tudi v celem Liburniji res hvale vredni redovniki svojo neodvisnost pl. Clessius-u, in marljivo podučevali nevedno ljudstvo v volitvenih zadevah. Kaplana g. Dubrovič iz Zvoneče in Rukovski g. Kraljič pa sta v volitveni dvorani volilcem razjasnila stvar, da noben hlapec dvema gospodarjema služiti ne more; zato naj nikakor ne volijo činovnikov (uradnikov), ampak narodnjake ljudstvu dobro znane. Živeli tedaj Liburniški redovniki, živeli Kastavci, živela pa tudi poslanca g. Rubeša in g. Marota! Nadjamo se od vaji krepkega delovanja za narod naš. Vam pa pl. Clessius z Vašim agitatorjem Ondračekom nasvetujemo, da na hudo jezo popijeta kozarec mrzle vode. Narodnjak.

Od sv. Pavla blizo Celja. — 4. dan t. m. ob 7. uri zvečer se je v naši novi veliki predilni fabriki pri kotlih ogenj vnel, in da bi ne bila se gospoda Anton Vasle in Filip Vedenik iz sv. Pavla s gasilnico tako dobro obnašala, všel bi bil ogenj v fabriko in škoda bila bi grozna. Prav je tedaj bilo, da ju je lastnik fabrike za njuni trud obdaroval. Hvala pa tudi drugim ljudem, ki so marljivo pomagali. In tako ni posebno velike škode, vendar bo fabrika ene dni stala.

Blaž Winter.

Iz Idrije, 11. julija. —g—. Ker mi je še le danes v roke prišel „Tagblatt“ in ž njim Banholcerjeva poslanica, odgovorim pleno titulo c. kr. ekspektantu ali c. kr. praktikantu, ki je iz gornjega Estrajha prišel k nam kruhek jest, danes le samo to, da jaz nimam nič preklicati iz svojega pisma, marveč bodem še kaj več povedati mogel; njemu pa svetujem, naj on, ki je le od danes do jutri v Idriji, se ne vtikuje v naše domače zadeve, — naj se uči poprej slovenščino, da bode razumel kar kdo piše, in da na tistega, kdor druge „schuft“ imenuje, pa temeljito ne dokaže: zakaj? se vrne psovka sama nazaj.

Iz Kranja, 7. julija. (Spomin na volitev.) Končan je boj in vlegli so se nekoliko volitveni valovi. V drugič je dobljena bitva, in zmaga je še slavnejša nego prvokrat. Nemčurska stranka je napela vse žile, da bi spodrinila našega poslanca g. L. Jugovica. Brž po razpustu deželnega zbora povabili so tukajšnji lažiliberálni kolovodji več veljavnih volilcev v gostilnico k „Jelenu“, da bi naše meščane kolikor mogoče vlovili na svoje limanice. Ostre pšice so letele v tem „taboru“ na večino deželnega odbora in razpušenega zbora; z nepoštenim obrekovanjem skušali so volilce od narodnega poslanca odvrniti zato, ker je, kakor narod od vsacega domačina tirja, stanovitno stal in glasoval z narodno večino. Za prihodnjega poslanca pa priporočevali so c. kr. deželnega svetovalca gosp. viteza Höfferna. Letali so potem po hišah ter prosili in tudi žugali; beračili so celó pri takih ljudeh, za ktere se sicer vse žive dni brigali niso. Tudi v Loki se je ustanovil volilni odbor, kateri je za žive in mrtve delal proti narodnemu našemu kandidatu, a še premajhna bila je Loka temu odboru za svoje agitacije, tudi čez Kranj razpenjal je goljufive svoje mreže, v ktere so po trije ali tudi štirje loški agitatorji tri tedne skorej vsak drug dan lovili kranjske volilce. Med drugimi bedarijami so loške volilce posebno slepili tudi s tem, da so rekli, če bode izvoljen gosp. Höffern, dobila bode Loka okrajno glavarstvo nazaj itd. Še c. kr. glavarstvo kranjsko bilo je pristransko, kajti dobili so volilno pravico

tudi taki, kateri je po postavi nimajo.*) Ni tedaj čuda, da po neizmerni taki agitaciji zibali so se naši lažiliberalci že v sladki nadi, da jim bode osoda naklonila venec zmage. Al zelo zelo so se motili! ves njihov trud, vsa pota, vsi stroški bili so zastonj. Na dan volitve pokazali so Kranjci in vrli loški domorodci, da so možaki a ne petelini na strehi, ki se sučejo, kakor veter potegne. Stali so zvesto za svojega rojaka in dosedanjega poslanca. Slava jim! Vsa čast pa tudi vrlim volilkam, ki se niso dale premotiti po krivih prerokih in so lep izgled bile marsikteremu našincu, ki je v tako važnem trenutku, bojé se kake zamere, zapustil zastavo domačo. — Volitev sama bila je tiha in mirna. Ko je pa prvosednik volilne komisije g. notar Triller volilcem naznanil rekoč: „absolutistično večino štím“ dobil je gosp. L. Jugovic in je tedaj voljen za poslanca, takrat nehala je grobna tihota in veseli živio-klici iz domorodnih prs odmevali so po dvorani med tem, ko so drugi z zobmi škripaje in pobiti odhajali. Ti pa, moniteur lažnjivih liberalcev „Tagblatt“, ki te zdaj tako skli in peče, da je zopet padel kandidat tvojih ljubljencev, in si svetu toliko povedati vedel o nasprotni agitaciji, ki je bila pri nas, pometaj drugi pot najpred pred svojimi lastnimi durmi; zapomni si sledeče besede in zapiši si jih za kosmata svoja ušesa: „Kdor se povzdiguje, bode ponižan.“ —

Iz Kranja. (*Volitev deželnega poslanca; Triller komisiji prvič.*) Iz vseh družih mest kranjskih so „Novice“ prinesle popis, kako se je vršila volitev, tedaj tudi iz starozgodovinskega Kranja ne sme se pogrešati sporočilo, in to tem manj, ker je 28. dan junija slavno razodel, da Kranj in Loka po veliki večini svoji sta zvesta ostala materi svoji Slavi in da meščani naši tudi to dobro vedó, da le neodvisen mož jih more pogumno zastopati z glasom svojim pred vlado. — Tudi pri nas je bil hud boj. Že listnica volilcev prizadjala je borbo. Izbrisalo se je iz nje mnogo upravičenih volilcev brez temeljitega vzroka, češ, le-ti so na slovenski strani, proč ž njimi! dasiravno so pri volitvi mestnega zastopa brez ugovorov smeli voliti ali po svoji osebni pravici ali pa po davku, ki ga plačujejo. Nasproti so pa vpisali v volilno listnico volilcev, ki niso imeli po osebni lastnosti volilne pravice. Na pritožbo, mestnemu zastopu kranjskemu izročeno, vpisali so se nekteri izpuščeni volilci v imenik volilcev in prejeli so tudi izkaznice, al neupravičeni nemčurski volilci niso se odpravili, tedaj so tudi volili! Ako narodna stranka bine bila zmagala sijajno, protestiralo bi se proti nepostavnemu ravnanju; ker smo pa zmagali v kljub vsem vrinjenim krivičnim glasom, ni bilo potreba protesta izročevati volilni komisiji. — Volilcev se je zbralo okoli 200, ki so napolnili vse tri v ta namen odprte sobe c. k. okrajnega glavarstva. V volilni odbor izbrali so se zgolj sami nemčurji, ne enega narodnjaka niso vzeli med-se, in le-tá izbere si za predsednika c. kr. bilježnika (notarja) Trillerja iz Škofjeloke, ki je po takem imel tudi nalogo, zbranim volilcem na srce položiti §§. 17. in 18. in 39. volilnega reda. Začel je svoje opravilstvo po nemški, pa kmalu se čuje mrmranje med volilci, ki zahtevajo naznanilo slovensko. Ko Triller nemške §§. prebere, začne predstavljati §§. 17. in 18. volilnega reda v slovenski; al to ni bilo prestavljanje, ampak tako jecljanje nerazumljivih besedi, da nastane med volilci glasen smeh. Ko je ubogi notár tako s prestavo svojo slovensko krvavi pot potil, začne se opravičevati, da „ni bil pripravljen na to“! S tem, gospod bilježnik! ste jo pa le sopet zadeli! Ako Vam je potreba vselej se za prestavljanje nemškega v sloven-

sko in slovenskega v nemško pripravljati, morajo Vaša pisma pač jako draga biti, ako ljudem tudi zarajtate za to potrateni dolgi čas. Ali ne spričuje ta dogodba vnovič, kako sila potrebna je vpeljava slovenščine v šole in uradnije, za kar se že mnogo let naši zastopniki v deželnem zboru borujejo? Jezika se je treba učiti, kdor ga hoče znati. Učen nihče ne pade izpod neba. — Od nagovora do volilcev, naj po §. 39. volilnega reda po svojem prepričanju, prostovoljno, brez lastne koristi, po svoji najbolji vesti in vednosti, in kakor je po njih misli za občno korist najboljšo, volijo, ni bilo ne duha ne sluha. Ali si gospod Triller ni upal po domače volilcem le-to priobčiti, ali se to z nemčurskim programom ni skladalo, da se ne preplaši kak od Derbitsch-Skarjeve stranke obdelan volilec, tega ne vemo; milujemo pa slovensko ljudstvo loškega mesta in okraja, ki mora izvrševanje dostikrat prav imenitnih pisem izročevati takemu možu, ki slovenščine celó nič ne zná, kar nam je 28. dne junija prav očitno pokazal. Veliko bolje pa je opravljal le-ta gospod pri volitvi svoj posel. Ne oziraje se na §. 40. volilnega reda, kterege so tudi drugi odborniki volilne komisije prezrli, vtikal se je brez pravice med volitvijo večkrat v volilno pravico nekterih volilcev, ter jim jo kratil. Ovržen je bil glas sploh znanega oskrbnika Loške grajščine, ki od te svoje službe tudi davek plačuje, češ, naj izkaže pooblastilo za volitev. Ker mu le-to še ni bilo zadosti, izmisli si zvita glava, da mu je pred dvema dnevoma sopoestnik loške grajščine povedal, da je on svoj del gosp. Trpincu prodal, ki je tedaj samolastnik one grajščine, le-ta pa nima pravice voliti kot véliki posestnik družih grajščin. Komisija je pritrdila temu predlogu, in zgubil se je glas narodnemu kandidatu namenjeni. Neki ženici ovrigel je volilno pravico s tem, da še ni posestvo v zemljiščini knjigi na njeno ime prepisano! Vprašamo gospoda bilježnika in druge članove volilne komisije, ki so temu pritrdili: kateri §. volilnega reda le-to vелеva? — Drugi ženici se je oviralo glasovanje s tem, ker je pri volilnem odboru sedeči davkar trdil, da ne plačuje na leto 10 gld. davka! Mi vprašamo: čemu je pa obrok za reklamacije postavljen, ako se pri volitvi sme volilni imenik prena-rejati? — in kje je bil dokaz v potrjenje tega ugovora? Ali je davkar ob enem tudi davkarska knjiga, ki kaže davke vseh volilcev, in ali je on nezmotljiv? — Najbolj so se pa sramotili le-ti možje s tem, da so zavrgli pooblastilo prednice nunskega samostana loškega, in niso dovolili, da bi bil volil duhoven, ki se je ž njim izkazal, ampak zahtevali so, naj ona sama voli, češ, da le prednica ima pravico zastopati samostan! To modrost, da nuna naj pride sama volit, ki še iz samostana (kloštra) ne sme, je nek gosp. Derbitsch sam izlegel. Res, da zasluži patent za to iznajdbo. — Tako se je godilo, da bi se odbacnili glasovi slovenskemu kandidatu namenjeni! — Vedeli so pa pri komisiji sedeči gospodje prav dobro, da sta dva c. k. častnika vpisana v listnico volilcev, dasiravno je znano, da sta naslov kot častnika (oficirja) pri izstopu iz službe odložila, in železničini uradnik, ki je še le 1. oktobra 1869. leta le-sem prišel, — tedaj vsi trije nimajo pravice voliti; al za to nepravico jim ni bilo mar, dasiravno je bila zarad njih pri občinskem zastopu v Kranji pritožba vložena; ker pa so na nemčurski strani stali in za njihovega kandidata glasovali, zatega del ni jim bilo opovire! — Pa vse to nape-njanje jim ni pomagalo čisto nič, in dasiravno je neki nemčur svojo bučo zastavil, da zmagajo pri volitvi, padli so, kakor se v njihovem jeziku glasi „mit Trompeten und Pauken“; kajti meščani iz Kranja in Loke, glasovali so možato za narodnega kandidata in izvolili

*) Več o tem donáša drugi dopis današnji.

so z veliko večino, kakor so „Novice“ že povedale, spoštovanega narodnjaka, vrlega gosp. L. Jugovica, trgovca in posestnika velicega mlina v Kranji, ki ima tudi kupčijo v Egiptu, gotovo tudi na korist Kranju in naši gorenski strani. S tem smo pa tudi pokazali nasprotnikom, da združene moči vse premorejo in da jih nobena komanda ne razruši, da pa je tudi res, da Kranj in Loka sta ostala, kar ste zmirom bili, domači, ne pa poptujčeni mesti. Živeli tedaj vrli narodni volilci, vrle žene iz Kranja in Loke! Ne le slovenske dežele se z Vami ponašajo, tudi Čehi, Moravani, Tirolci in vsi pravični Nemci so se radovali nad Vašo volitvijo.

Iz Brezovice poleg Ljubljane. M. R. (*Pohlevno vprašanje.*) Kam neki je zginila tista silna sekucija, ki je nas kmete tako zelo priganjala, ko je šlo za to, da smo plačevali za popravo „Cornovega grabna“? Kako to, da zdaj, ko smo denar za to delo že vložili, ni duha ne sluha o njej, da bi priganjali k delu, ki je sila potrebno?*) Kje je zdaj ta komisija? Mi se le še tega bojimo, da ne bo dovolj, da smo žrtovali samo denar; podoba je, da bomo mogli še mnogo svojih pridelkov žrtovati, in — „grabna“ vendar še ne bomo imeli! Na ta način pa pridemo v dvojno zgubo: v prvo, da smo ob denar, in v drugo, da bo nam voda pridelke splavila kakor do zdaj. Ali je čudo, da se potem sliši, da kmet gospôdi ne zaupa. Kdo pa je kriv take nezaupnosti? — sodite.

Iz Ljubljane. Po sklepu deželnega zbora ima magistrat vsled nekega ukaza c. kr. deželne vlade za revne mestne ljudi, ki se ozdravljajo v ljubljanski bolnišnici, plačati stroške ozdravljanja. Temu se pa že več let ustavlja magistrat, ki trdi, da to, kar velja za druge občine na Kranjskem, ktere za revne svoje bolnike v javnih bolnišnicah ne plačajo nič, naj velja tudi za občino ljubljansko. Ker po prejeti nalogi je deželni odbor z eksekucijo žugal mestu, mestni odbor pravice išče pri c. kr. državni sodniji. Ta je tožni dan razpisala na 23. dan t. m. na Dunaji, kamor se kot zastopnik deželnega odbora podá gosp. dr. Costa.

— (*Dr. Toman*) je žalibog! res naprej čutil hudo dolgo bolezen svojo, zarad ktere se v poslednjih volitvah odločno odpovedal vsakoršnemu poslanstvu za zdaj. Da bralci naši resnico izvedó, kako da gré velezasluženemu našemu ljubljencu, naj jim iz prijateljskega njegovega pisma prepisemo sledeče vrstice, ki nam jih je pisal iz Rodaun-a, kake 2 uri od Dunaja: „Jaz sem še zmirom večidel v postelji. V ponedeljek (4. dan t. m. so me ležé iz Beča sem pripeljali, in zdaj me lepše dni na zrak nosijo; al moja moč, moje zdravje se neče prav vrniti nazaj. Če bode šlo redno, bodem

*) S tem „grabnom“ je prav nerodna naključba. Gosp. Vollheim je po pogodbi, s c. k. deželno vlado storjeni, prevzel pred 4 leti troje za vsušenje ljubljanskega močvirja potrebnih del, namreč 1) popravo struge, po kateri Ljubljanska skozi Ljubljano teče, 2) Grubarjevega kanala in 3) Cornovega grabna. Za vsa ta dela se je vlada na podlagi narejenih načrtov in stroškinih prevdakov ž njim pogodila tako, da se mu plača znesek za vsako teh trojnih del posebej odmerjeni. Strugo Ljubljanske in Grubarjev kanal je Vollheim že davno dodelal, „Cornovega grabna“ pa se nikakor noče lotiti, marveč hoče raji pravdo začeti zato, ker pravi, da mu kaže velika zguba (kakih 45.000 gld.), ako se dela loti. Ko je namreč preiskaval obrežje in zemljišče Cornovega grabna, je našel, da je to vse drugače, kakor je popisano v načrtu, ki ga je vlada naredila in ki je služil za podlago preračunjenih stroškov; načrt računi le bolj trdno zemljišče, v resnici pa je vse bolj pešeno, lahko premekljivo. O tem je tedaj zdaj pravda — in samo za to je žalibog! zaostalo res sila potrebno delo. Najbolj kriv te zamude je tisti uradnik, ki je načrt delal, pa „Cornovega grabna“ ni na tanko preiskaval. Vlada, deželni odbor in mestna gosposka pa niso pustili te stvari v nemar, marveč iščejo poti, da bi se kmalu rešila.

v 1½ ali 2 mesecih še le mogel „mirno“ po „ravnem“ hoditi. To je resnica o moji bolezni, ne pa druge čenčarije dunajskih časnikov, ki me enkrat „zgubljenega“, enkrat „zdravega“ oznanjujejo.

— (*Odbor slovenske Matice*) bode v ponedeljek 1. avgusta t. l. ob 4. uri popoldne v Matičinih sobah v hiši št. 192. na Bregu imel XVII. skupščino, v kateri bode ta-le vrsta razgovorov: 1. Prebere in potrdi se zapisnik 16. odborove skupščine. 2. Tajnik bode poročal o važnejših stvaréh. 3. Gospodarski odsek bode poročal o računu, ki ga je o Debeljakovi zapuščini položil pooblaščenec A. Lésar. 4. Gospodarski odsek polaga račun o gospodarstvu z Matičino hišo. 5. Blagajnik prebere račun za preteklo društveno leto od 1. julija 1869. l. do 1. julija 1870. leta, ki ga odbor predloži 6. občnemu zboru. 6. O „Vodnikovem rokopisu“, ki ga g. Levstik, mnogokrat prošen, še ni izročil odboru. 7. Gosp. Pajek v imenu mariborskih dijakov prosi za poljubno število „Schoedlerjeve fizike“ in zemljovida „Evrope“ ali tudi drugih Matičinih knjig. 8. Kteri dan bodi 6. občni zbor? 9. Posamesnih odbornikov nasvetje.

— (*Novi mašniki*), ki so v soboto prejeli zadnje posvečenje, so ti-le čč. gospodje: Fr. Andrejak (nova maša 17. jul. v Šentvidu nad Ljubljano); — Jan. Belec (nova maša 17. jul. v Sori); — Jan. Demšar (n. m. 11. jul. v uršulinski cerkvi v Ljubljani); — Jak. Dolenc (n. maša 17. jul. v Višnji gori); — Karol Jančigar (n. maša 24. jul. v Žužemberku); — Fr. Jarec (n. m. 26. jul. v uršulinski cerkvi v Ljubljani); — Val. Klobus (n. maša 10. jul. v uršulinski cerkvi v Ljubljani); — Ant. Masterl (n. m. 17. jul. v Ceren-grobu, fara Stara loka); — Jan. Porenta (n. m. 24. jul. v Stari loki); — Fr. Rus (n. m. 17. jul. v Boštanjih); — Jan. Skvarča (n. m. 24. jul. v Šentjoštu nad Polh. gr.); — Ant. Stenovec (n. m. 17. jul. v Kranji); — Greg. Šlibar (n. m. 18. jul. pri Uršul. v Ljublj.); — Tom. Varl (n. maša 24. jul. v Kropi); — Ign. Vrančič (n. m. 10. jul. v Polhovem gradu); — Šim. Zupan (n. m. 10. jul. v Šenkavžu v Ljublj.); — Ant. Žgur (n. m. 24. julija v Šentvidu pri Ipavi). — Iz tretjega letnika čč. gospodje: Ant. Dolinar (n. m. 31. jul. na Dobrovi); — Leop. Lotrič (n. m. 31. jul. v Železnikih); — Fr. Petrovčič (n. maša 24. jul. v Černem verhu pri Idriji); — Mat. Pazlar (n. m. 17. jul. na otoku Blejskega jezera); — Jan. Tavčar (n. m. 24. jul. v Predosljih); — o. Placid Fabiani (n. m. 10. jul. pri Frančiškanih — ob sedmih zjutraj); o. Adal. Potokar (n. m. 24. jul. Mokronovem).

— (*Čudna in žalostna, a ne nova prikazen.*) Gosp. Lesjak jo je iz Ljubljane odrinil. „Kam?“ — bode vprašal marsikak bralec. — „Na Dunaj“. — „Po kaj neki?“ — Poslušajte in strmite Slovenci: Poslušat je šel razvpitega Dittes-a in ogledovat dunajske pripravljavnice ljudskih učiteljev, kateri je vodja tisti Dittes, zoper kterege vse dunajske kazine tako odločno protestujejo. Da se g. Lesjak želi učiti marsičesa, kdo bi mu hotel zameriti, ker je sploh znano, da mu je treba še marsikaj znati, predno dokaže svojo sposobnost za tako važno učilnico, kakoršna je učiteljska pripravljavnica. Al da si je šel potrebnih naukov iskat k Dittes-u, to je čudno in žalostno. Vgovarjalo se nam se ve da bode in reklo: moral je iti tje, kamor ga je poslala deželna naša vlada in mu dala 200 gold. popotnice. Pač ne vemo, komu bi se bolj čudili, ali vladi, ki ga je poslala, ali g. Lesjaku, da je prevzel to poslanstvo.

— (*Prečastitemu gosp. Rozmanu*), večletnemu vodji mestne ljudske šole, je „liberalni gemeinderath“ v skrivni seji unidan vzel vodstvo. Bilo je to po volitvah za deželni zbor. Pošteni rodoljub je volil ná-

rodna poslanca. Zastavica se tedaj lahko ugane. „Tagblatt“ bode kaj drugega rekel. Kaj pravijo dr. Stöckel, dr. Keesbacher, dr. Fux k Rozmanovi afëri, ki je za Svetcem že druga? Exempla trahunt!

— (Kdor v službo c. k. žandarjev stopiti želi), se lahko zato oglasi na deželi pri najbližji žandarmerijski štaciji. V 26. listu „Novic“ smo povedali, da je plača žandarmov od 1. dne t. m. zelo povikšana (na 500, 400, 300 gold. in še družimi poboljški), zato se ne bode manjkalo prosilcev za dobro plačano službo. Kdor pa prosi take službe, mora dokazati, da 1) je Avstrijan, 2) najmanj 21 let star, 3) neoženjen ali pa vdovec brez otrok, 4) močnega života, kar mora potrditi kak viši vojašk zdravnik, 5) znati mora nemški in pa deželni jezik, brati in pisati, 6) neomadeževanega življenja zlasti ko je pri vojaci služil, 7) zavezati se mora v 4letno službo žandarmerijsko. Jemljejo se pa v žandarmerijo ne le vojaki, temuč tudi drugi, ki imajo gori omenjene lastnosti.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Iz Dunaja. — Po časnikih je počil glas, da ministerstvo namerava deželne zbornice, kedar bodo sklicani (menda v drugi polovici prihodnjega meseca avgusta), še predno se lotijo svojih administrativnih opravil, poprašati za njihovo mnenje o prestroji Avstrije (Cislajtanije) na podlagi decemberske ustave, in jim naročiti, naj to svoje mnenje razodenejo v adresah. Ali je na tej novici kaj resnice ali nič, tega ne vemo; to pa je gotovo, da deželni zbori bodo morali na vsak način govoriti, in to prav odločno govoriti. Deželni zbori pa, ki so nasprotniki dozdanji sistemi, bodo pa morali tudi složni biti v glavnih načelih. Le složnem postopanju bode moč. Po pravici visokocenjeni profesor prava dr. Maassen v Gradcu je 4. julija v izvrstnem govoru tudi dokazal vzajemnega delovanja vse opozicije in med drugim rekel: „Hud boj nas, gospoda moja, še čaka, predno dospemo do končne zmage. Polovičarjev in takih, ki ne vedó, na katero stran bi se vstopili, žalibog je še mnogo. Glavna stvar je zdaj, da smo popolnoma složni, da smo le ena močna, a ne razcepljena stranka. Poslanci v deželnih zborih, izvoljeni od konservativne stranke, morajo se ravnati vsi po enem načelu in tudi djansko po tem postopati. Ako se združimo vsi, kar nas je, bodi si, da smo večina ali manjšina v zborih, nam je vže morebiti zdaj mogoče primorati vlado, da za naprej hodi drugo pot, kajti videla bo, da se manjšina v nekterih zborih sklada z večino v družih. To, mislim, so sedanje volitve že dosegle, da nismo v nevarnosti več, da bi zopet Giskra bil minister ali pa Rechbauer. Al, gospôda, jaz vidim drugo nevarnost; bojim se, ako ne bi bila složna konservativna stranka, ako k naši stranki spadajoči poslanci po vseh deželnih zborih ne bi ravnali po enacih načelih, bojim se, rečem, nove skušnje, in ta bila bi birokratična samovlada, absolutizem. Ako se ne motim, letajo hudourniki pod nebom, ki naznanjajo viharne čase. Ni ne mogoče, da še enkrat poskusijo vladati z absolutizmom in da birokratizem povzdigne Medusino svojo glavo. Ako se pa to zgodi, nismo pridobili ničesar niti iz cerkvenega niti od političnega stališča. Mi hočemo svobodo; le prava svoboda nam more pomagati. Svobode že v sedANJI ustavni opravi nimamo, tem manj pa bi je imeli v podobi absolutizma. Zatoraj je treba, da bode zmaga naša, da se vsi konservativni poslanci, kakor tudi cela konservativna stranka, ravnajo po enem

načelu, ako hodijo vsi isto in eno pot. Da dosežemo svoj cilj in konec, treba nam je sloge, edinosti!

— Minister za nauk in bogočastje je razposlal c. k. deželnim glavarjem okrožnico, v kateri zahteva, da se verske in šolske postave strogo izvršujejo. Čudno je pa pri tej okrožnici to, da tudi „liberalcem“ ne vstreza.

Iz Dalmacije. Pri volitvah sijajna zmaga slovenskih poslancev; Lapenin regiment na tléh!

Koroško. — Slovenci spet ne enega poslanca ne bodo imeli v deželnem zboru.

Česko. — Pri volitvah, ki so obsegale le tista poslanstva, katerim so se že predlanskem odpovedali národní možje, so po kmetih pa še skor bolj po mestih povsod zmagali spet národníjaki (deklaranti) in to skor soglasno — 50 na kmetih, 35 v mestih. Slovanski narod na Českem je tedaj govoril.

Iz Tirolskega. Veličanska zmaga konservativne stranke, liberalíhi so padli, da ne vstanejo več. Celó vorarlberški deželni zbor zgubil je gospodstvo liberaluhov.

Iz Galicije. Volitve so se čudno vršile. Poljaki sami ne vedó, kaj da hočejo. Kamor jud pritisne, tam je zmaga. Dr. Smolka, iskreni federalist, je izvoljen, je pa tudi dr. Ziemiałkowski, z dušo in telesom privezan na dunajski „reichsrath“ vsakoršne baže, in brž ko ne bode imel večino zborovo za seboj.

Francosko. — Napoleon žuga z vojsko! Ves svet se je dolgo zibal v zibelki miru — kar nenedoma se prikaže krvava metlja na političnem nebu, in morebiti je že danes v Parizu sklenjeno, ali bode vojska ali mir. Znano je našim bralcem, da Španci iščejo kralja; namestna vlada ga zdaj našla in princu Leopoldu Hohenzollernskemu ponudila kraljevo krono na Španskem. Če jo on sprejme in državni zbor pritrdi, bode princ Leopold kralj španski. To izvé Napoleon in neutegoma zakriči mogočni stoj! In zakaj? zato, ker je ta princ žlahtnik kraljeve sorodovine pruske, Francoz in Prus pa sta si huda sovražnika. Ako kralj pruski ne prekliče, da dovoli princu Leopoldu krono špansko, brž mu napove Napoleon vojsko. Bati se je hudega potresa v Evropi, ako se vojska med Francozom in Prusom vname in seboj potegne še druge. Kursi so povsod zelo padli.

Žitna cena

v Ljubljani 9. julija 1870.

Vagán (Metzen) v novem denarji: pšenice domače 5 fl. 50 — banaške 6 fl. — — turšice 3 fl. 60. — soršice 3 fl. 73. — rži 3 fl. 50. — ječmena 3 fl. — — prosa 2 fl. 90. — ajde 3 fl. 40. — ovs 2 fl. 60 — Krompir 2 fl. 40.

Žitna cena

v Kranji 11. julija 1870.

Vagán pšenice 5 fl. 85. — rži 4 fl. — — ječmena 3 fl. 60. — ovs 2 fl. 80. — soršice 4 fl. 40. — ajde 3 fl. 55. — prosa 3 fl. 40. — krompirja 2 fl. 30. — fižola 3 fl. 84.

Kursi na Dunaji 12. julija.

5% metaliki 54 fl. 95 kr. Ažijo srebra 122 fl. 25 kr.
Narodno posojilo 84 fl. — kr. Cekini 9 fl. 58 kr.

Loterijne srečke:

V Trstu 9. julija 1870: 82. 73. 14. 10. 81.
Prihodnje srečkanje v Trstu bo 23. julija 1870.